

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, február 26.

A megoldott matosítási kérdés.

— Szenzáció a külügyi politikában. —

A külügyi politika több mint egy fél éve titokban cselekedett. Hogy mi minden mehetett végbe a titok sötét leple alatt, az kitészik abból a szenzációs fölfedezésből, melyet a Magyar Gazdák Szemléjének legutóbbi száma tett.

Nem kevesebbről van szó, mint hogy a monarchia külügyi politikája megtalálta végre azt a rég keresett területet, melyen egy osztrák-magyar gyarmat alapítható. Még élénk emlékezetünkben lehet az a vihar, a mely az egész magyar közéletet minden párttekintet nélkül végig dörgött, a midőn a monarchia gyarmatosítási terve először napfényre jutott. Az igen erős magyar opposzició miatt a külügyi politika le is mondott arról, hogy ezt a kérdést a nemzetek szeme láttára oldja meg és azt akarta, hogy a midőn ez a kérdés már mint elfeledett kérdés alakjában napfényre jut, a magyar opposzició mint egy fait accompli-val álljon szembe, mely elég erős legyen egy oly nagy vihart is elbirni, mint a melyet a magyar opposzició támaszthat.

Szerencsére nem így történt, a mint azt kifőzték, de jó is, hogy nem így történt.

A magyar nemzet tisztában lehet már a közös szerzemények természetével Bosznia Hercegovina occupatioja után. A mi

condominiumunk tulajdonképen csak osztrák dominium, azzal a különbséggel, hogy az osztrák dominium megszerzésében a magyar katonák, a magyar milliók is részt vettek. Ime egy gyarmati terület, mely közvetlen közelünkben fekszik, melyet történelmi tradíciók fűznek hozzánk, melynek megszerzésében mi is segítettünk és mégis a szerzeménynél rövideget szenvedünk. És most a külügyi politika Kínában akar egy osztrák-magyar gyarmatot alapítani, melyben elhelyezhetők lennének a fölös ipari termékek. Milyen ipari termékek? — Magyarország saját magának sem tud eleget termelni.

Ez a kalandos vállalat bizonyára új hadi beruházásokat is követel, a mi meg a két állam budget-jét fogja jelentékenyen megzavarni. A nyilvánosságra jutott gyarmatosítási terv bizonyára élénk megbeszélés tárgyát fogja képezni a sajtóban. — Egyelőre adjuk a *M. G. Sz.* cikkét, egész terjedelmében a következőkben:

Fiuméből vesszük a következő sorokat: beavatott helyről a monarchia illetékes tényezőinek gyarmatpolitikáját illetőleg olyan dolgokról értesülünk, a melyek kivált Magyarországon a legnagyobb szenzációt fogják kelteni.

Nem kevesebbről van szó, minthogy az osztrákok és a külügyi hivatal által oly előszeretettel fölkarolt *gyarmatosítási politika immár azon a ponton van, hogy ma-holnap befejezett ténnyel fogunk szemben állani.*

A zavaros belpolitikai viszonyokon és a — teljesen indokolt — magyar opposzición kívül leginkább a külpolitikában kellett keresni a

gyarmatpolitika realizálása elhalasztásának okát. A mi könnyen megérthető abból, hogy a kiszemelt két gyarmat egyike — és talán a kettő közül a fontosabbik — *angol érdekszférába* esik s ezért az angol diplomácia annak az okkupálásával szemben állást foglalt.

Most hogy az angol-búr háború Anglia egész erejét lekötötte, diplomáciánk elérkezettnek látta az időt a cselekvésre, mert kétségtelen, hogy a jelen viszonyok közt Anglia részéről komoly ellenállásról immár szó sem lehet.

Az osztrák gyarmatosítási terveket Kína megkezdeti földarabolása hozta a fölszínre. Északon Peking körül, a három világhatalom: Oroszország, Németország és Anglia vetették meg a lábukat, délen Franciaország terjesztette ki Anglián kívül az érdekszféráját, következett Olaszország, a mely Tse-Kiang tartományra és a mögötte levő területre tette rá a kezét, bár ott tényleg nem lehetett folytatni a gyarmatpolitikát az ország opposziciója miatt. Nem csuda, ha Olaszország tartózkodik, elég rossz tapasztalatokat szerzett már a gyarmatpolitika terén. Végül Ausztria-Magyarország lépett föl követelőnek. A még papíron föl nem osztott egyetlen parti tartományra, *Fu-Kien*re s a mellette fekvő *Kiang-Si* tartományra formálván jogot.

A külügyi politika csendben, de folytonosan dolgozott a tervek megvalósításának előkészítésén, várva a jobb időkre, a mikor kiirukkolhat a már kész tervekkel.

Értesülésem szerint a monarchia *Fu-tsing*-ot, egy tengerparti kis várost szemelt ki az osztrák-magyar gyarmat létesítésére.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Fütyös Ferkó.

Irta: Deér.

I.

Csak úgy ismerték a faluban, hogy Fütyös Ferkó. Olyan félkegyelmű volt szegény. Csendes, jámbor lélek volt különben, csak egy hibája volt, — ha ugyan hiba, — hogy mindig fütyörészett. Innen ragadt rá a Fütyös melléknev is.

Hogy mi volt a valódi neve, azt senki sem tudta. Nem ismerték se apját, se anyját. Ugy szakadt ide a mi falunkba, tudja Isten, honnét? Aztán itt ragadt. Az öreg tisztartó megszánta szegényt s eltartotta. Jó volt arra, hogy a ház körül egyetmást el tegyen-vegyen.

Sokszor eszembe jut ez a szegény gyerek. Tudja Isten miért, de mindig valami nagy szájalom szállta meg a lelkem, a mikor láttam. Pedig jó kedve volt mindig.

Csak ha az ember sokáig nézte, akkor látott valami különös kifejezést a tekintetében. Valami erős fájdalom, öntudatlan, nagy szomorúság lakozott ennek az embernek a két fekete szemében.

Mikor úgy jókedvűen fütyörészni hallottam, olybá tűnt föl, mintha a vig nótázással valami kínos, gyötrő fájdalmat akarna takargatni. csitítgatni.

Pedig szegény, ugyancsak nem tudta, mi az a lélek gyötrődés, fájdalom?

Szerettem ezt az embert, — magam sem tudom, miért? Sokszor gondolok rá, különösen így tavaszélen jut eszembe Fütyös Ferkó. Ilyen tájban halt meg szegény. Szép volt a halála. Az egész falu megkönyözött s mindenki áldást, boldogságot kívánt ennek az együgyű nyomorult embernek.

Ha elkerültök egyszer erre mifelénk s kivetődtek a temető kertbe, megtalálhatjátok a sírját. Szép, fehér márványkeresztjéről könnyen rá lehet ismerni. Talán még virág is nyílik a sírhalmom. Már rég nem láttam. Nem tudom.

De ha nyílik, hát jó helyen nyílik. Megérdemli az az ember, hogy soha se hervadjon el a virág sírhalmán.

II.

Mondom, a tisztartó tartotta Ferkót. Ott élt náluk s elég jó dolga volt, küldözgették ide-oda a faluban. Persze, hogy ilyenkor a gyerek népség nem állhatta meg szó nélkül. Csufolták, gunyolták s jól mulattak, ha látták, mint mérgelődik szegény Ferkó.

Egyszer úgy estefelé megint bent járt a faluban. Fütyörészve ballagott haza felé, mikor utjába került néhány vásottabb gyerek.

Amint Ferkót észrevették, rögtön neki estek. Gunyolták, mulattak rajta s úgy kaczagva, nevetve kísérték utjában.

Ferkó rájuk szólt egyszer-kétszer, de hiába.

Szegény gyerek futni kezdett. A gyerekek utánna s az egyik egy követ hajított a futó Ferkó után.

A kő éppen halántékon találta a gyereket. A gyerekek szétszaladtak. Szegény Ferkó ott feküdt az utszélen vérző sebével.

Ki tudja, meddig maradt volna úgy, ha éppen arra nem jő a tisztartó szép leánya. Amint meglátta a földön fekvő Ferkót, oda sietett hozzá. Letörölte a szegény gyerek vérző homlokát, bekötözgette s aztán úgy vezette haza.

Otthon rögtön orvost hívtak, ki aztán rövid idő alatt talpra állította Ferkót.

De ettől az időtől kezdve Ferkó nagyon megváltozott. Nem hangzott többé a vig fütyű ajkáról, inkább valami erős, nagy szomorúság vett erőt egész valóján. Órákig elült egy helyen. Mozdulatlanul bámult a levegőbe.

Csak akkor változott meg, mikor a tisztartó leányát megpillantotta. Ilyenkor halavány, sápadt arcát pir futotta át, szemében az öröm, talán a boldogság sugára villant föl.

Lázasan tekintettel követte a leány minden mozdulatát. S ha látta, hogy távozik hazulról, lassan utána sompolygott.

Nem lett volna tanácsos senkinek ilyenkor a leányhoz közeledni. Ferkó úgy vigyázott a leányra, mint a szemévilágára.

Sokáig kísértem figyelemmel szegény Ferkót, kerestem, kutattam okát lelki változásának. Egy ideig azt hittem, hogy a hála fűzi úgy ehhez a leányhoz. Pedig nem így volt.

Onnét vasutat akarnak építeni Kiang-Si tartomány fővárosa, *Nan-tsang* felé, a melyet aztán meghosszabbítanának a Bang-tsekiang folyó völgyébe, a hol a szintén kiépítendő olasz vasútvonalhoz csatlakoznák.

Erre a vasútra a külügyi hivatal már meg is szerezte a szükséges koncessziót, sőt már akadtak is vállalkozók, akik az építési tőke legnagyobb részét biztosították.

A jelzett két tartomány területe együtt csaknem akkora, mint hazánké; a lakosság száma több mint 40 millió. Ez a sűrű népesség a kiszemelt kínai gyarmatot fogyasztó piacnak predesztinálja első sorban, bár kétségtelen, hogy rendkívüli gazdagsága folytán köszvényben, porcellánföldben, selyemben és teában kivitelre is dolgozhatnak.

A kínai gyarmat, mivelhogy nem tropikus fekvésű és kolonizációra tulsűrű lakossága folytán nem alkalmas, nem felelhetne meg a szoros értelemben vett gyarmatpolitika intenczióinak. Azért a külügyi hivatalban tanulmányozták, miképp és hol lehetne egy tropikus fekvésű gyarmatra szert tenni. E tekintetben nagy nehézségek merültek föl, mert Afrika, Ázsia és Ausztrália civilizálatlan vidékei már mind okkupálva vannak s csak legföljebb egyes félművelt, monarchisztikus szerveztű országokról lehetett szó. Ekkor merült föl az az eszme, hogy *Malakka* félszigetnek Sziámhoz tartozó, csaknem teljesen független részeit kellene a kívánt célra igénybe venni.

Ez a terület a félsziget északi részén terül el, kiterjedése 80.000 m² (negyedrésze hazánk területének), apró maláji szultánok uralják, a kik a sziami uralkodónak adót fizetnek, máskülönben pedig teljesen függetlenek. Ezt az adót, így gondolkodnak az illető tényezők, meg lehetne váltani Sziámtól s aztán, ha lehet szép szerével, kolonizálni a birtokukba átment területet, a mely hogy mennyire kihasználatlan, mutatja, hogy lakossainak száma alig kétszázézer.

A föld maga a lehető legtermékenyebb s e tekintetben a szomszédos *Szumátrával* versenyez. Fűszerek, rizs, szágópálma, czukornád,

kávé, pamut, dohány, kámfor, tea, ében stb. fa mind buján tenyészik, úgy, hogy ültetvények létesítésével és a természeti kincsek kihasználásával egész szükségletünket ott lehetne főldözni az említett cikkekkel. A lakosság madjokból és sziamiakból áll, a félsziget belső, jórészt ismeretlen vidékein teljesen vad negritó törzsek laknak.

Ott is vasutat akarnak építeni és pedig a félsziget közepe táján, Singgorától a Talanaus-öböl felé; a két végponton létesülne az első kolónia, a melyet a többiek követnék Bandonban, Szakonban, Pataniban, Trenganuban és a cinkvidék központján, a Bagatöe-öbölben.

Legnagyobb akadály a malakkai gyarmat megszerzésének Anglia oppozíciója volt, a melynek hátsó-indiai birtokai, a *Strails Settlements*, egész a félsziget északi részébe nyulnak le; a félsziget déli részei: Singapore, Malakka stb. nagy angol birtokok, vagy angol protektorátus alatt állanak. Az osztrák-magyar gyarmat az északi és déli angol terület közzé ékelte volna be tehát magát, a mit érthetőleg meg akarnak akadályozni az angolok.

Ez az osztrák-magyar gyarmatpolitika mai stádiuma, a melyet jól ismerünk, mert a közeli veszedelem ismerete gyakran nagy haszonnal járhat. Így inkább meglévé a lehetősége az elhárításának.

Püspöki konferencia.

Vasary Kolos bibornok hercegprimás — mint értesülünk — *márczius 3-ikára*, szombatra összehívta a püspöki konferenciát.

Batthyányi beszédének vándorutja.

A fiúmei kormányzó palotából kiinduló Batthyányi ellenes mozgalomra vonatkozólag Fiuméből a következőket írják: Batthyányi elmondotta a Házban beszédét, de ezt megelőzőleg érintkezésbe lépett egy fiúmei lappal, arra kérve annak szerkesztőjét, hogy beszédjét teljes szövegében közöljék. A szerkesztő ezt

kész örömmel megígérte, így tehát a beszédet elküldték. Hogy a lapban miért nem jelent meg az a szerkesztő dolga. A fiúmei kormánypárt vezető emberei erre Batthyány beszédét egy ottani nyomdában kinyomatták, már-már a nyomtatványok készek voltak, midőn a nyomda értésére adta a vezetőknek, hogy nem hajlandó az elvállalt munkát teljesíteni. Hogy miért, erre nézve tán a kormányzó vagy közgei adhatnának felvilágosítást. Így tehát nem maradt más hátra, mint hogy a beszédet Triesztbe vitték, ott kinyomatták és Fiuméba küldték, csak hogy ekkor megindult a szekatura — rendőri igazolványt követelve — míg végre hosszú huza-vona után a választók megkaphatták képviselőjük beszédét. A jog, törvény és igazság korszakában még sem járja, hogy egy magyar országgyűlési képviselőnek a képviselőházban elhangzott beszédét kerületének városában ki ne lehessen nyomtatni és a választók kénytelenek egy külföldi nyomdában elkészült munkából képviselőjük nézetével megismerkedni.

Osztrákok a magyar ipar ellen.

Az alsó-ausztriai iparkamara — mint Bécsből jelentik — beadványt intézett az osztrák kereskedelmi miniszterhez, a melyben kéri, hogy Ausztria bojkottálja a magyar ipart épp úgy, mint ahogy a magyarok bojkottálják az osztrák ipart. Hivatkozik az alsó-ausztriai iparkamara arra a Magyarországon megindult mozgalomra, hogy a magyarok lehetőleg csakis magyar ipari cikkekkel fedezik szükségleteiket és kifejti, hogy e mozgalommal szemben az osztrákok nem tehetnek egyebet, minthogy ők viszont meg nem vesznek magyar cikkeket. Fölémli az iparkamara egy konkrét példát annak az illusztrálására, hogy az osztrák ipart mennyire kiszorítják Magyarországból. Nemrég a kassa—oderbergi vasút pályázatát hirdett sinek szállítására. Több osztrák gyáros ajánlatot adott be, de a kassa—oderbergi vasut az ajánlatokra azt felelte, hogy nem veheti azokat figyelembe, mert van Magyarországon elég vállalat, mely sineket gyárt és a vasut nem óhajt osztrák gyártmányokat igénybe venni, a míg magyar gyártmányokkal fedezheti szükségleteit.

Abban a sötét, borongós, elhomályosult lélekben más érzélem fakadt. Az az ember bizonyára nem tudta, mit érez az iránt a leány iránt. En is csak úgy véletlenül tudtam meg.

A tisztartó leánya menyasszonya lett a gyógyszerésznek, ki aztán mindennap ott volt náluk. Egy alkalommal én is ott voltam velük együtt. Alkonyodott már, mikor már a leánynak kedve kerekedett sétálni.

Hárman, — a leány, vőlegénye és én utnak indultunk. Utközben valami eszembe jutván, visszamentem. Amint a kis ház előtti kerten végig mentem, halk, fuldokló zokogást hallottam. Odanéztem s Ferkót láttam ott.

Ott ült az eperfa alatt. Fejét tenyerére hajtotta és úgy zokogott. Valamit mormogott is közbe-közbe. Egy-egy szava eljutott hozzám is.

— Hát már van más, a ki kíséri, a ki vigyáz rá. Ferkó már nem kell neki . . . Ferkó már elmehet. Az a másik szép . . . finom ur, . . . Ferkó meg szegény, nyomorult . . . bolond . . .

Aztán csak zokogott tovább. Meglátszott az egész emberen, hogy nagy, szivettépő fájdalom marcangolja lelkét.

És ekkor tisztán láttam. Tudtam, hogy ez a szegény, élőhalott ember szereti ezt a leányt nagy, erős szerelemmel.

Nagyon megsajnáltam Ferkót. De azt hittem, hogy ez az érzélem futólagos nála. Csak

addig fog tartani, míg valami új, erősebb benyomás el nem törli lelkéből.

Csalódtam. Ferkó nem lett hűtelen. Szerette ezt a leányt élete utolsó pillanatáig odaadó, hűséges, erős szerelemmel.

III.

Igy tavasz felé járt az idő, mikor egyik éjjel, egy éjfélt után, borzalmas fény világította be a falut. Egy kazal gyuladt ki közel a tisztartó házához. Szél is fujt s csakhamar lángokban állt a tisztartó háza is.

Nagy volt a riadalom mindenfelé. Az egész falu népe összefutott s tőlük telhetőleg igyekeztek elejét venni a tűz tovább terjedésének.

A tisztartó vezette az oltás műveit. Nagyon el volt foglalva s csak jó sokára vette észre, hogy leányát nem látja sehol.

Örjögve futkározott ide-oda s kereste a leányt. Nem találta. Az jutott eszébe, hogy hátha a leány még benn van az égő házban, honnét az első ijedtség hatása alatt nem volt ereje menekülni.

A szegény öreg ember remegve, kőrőleg pillantott a jelenvoltakra. De senkinek sem volt bátorsága a már-már összeomló házba lépni.

Ekkor ért oda Ferkó, közönyösen bámulta a piros tűznyelveket. Szinte gyönyörködött bennük.

Egyszerre valami vad kiáltást hallottak s kétségbeesetten kezdett kiáltani.

— Hol a kisasszony, hol a kisasszony?!

Azután nem várt semmire. Örjögve rohant a lángok közé s csakhamar eltűnt.

Kinos, gyötrelmes percek voltak ezek. A vér fagyott meg az ereken. Az öreg tisztartó letérdelt és imádkozott.

Alig pár pillanat telt el e vérfagyasztó félelemben, mikor újra hallatszott Ferkó vad ujjongó kiáltása. Ott állt az egyik ablaknál, karjaiban tartotta a leányt. Többen odarohantak hozzá.

Ferkó kiadta az ablakon a leányt, de előbb még egyszer hosszan végig nézte s valami különösen megható áhitattal megcsókolta az elalélt leány lecsüngő kezét.

Aztán átnyújtotta nagy óvatosan a körülállókknak. Ő maga is ki akart jönni, de egy éppen akkor lezuhanó gerenda leütötte a lábáról.

Csak nagysokára találták meg összeégve, felismerhetetlenül.

A tisztartó eltemettette. Szép, márványkeresztet emeltetett sírja fölé. Leánya meg beültette sírját sok szép szines, illatos virággal.

Szegény Ferkó! A mit életében nem tudott volna tán soha megérni, — elérte a halálával.

Megnyerte annak a leánynak a szeretetét, becsülését, a kit ő életében annyira szeretett.

Ezt a panaszos iparkamara annál sérelmesebbnek tartja, mert a kassa—oderbergi vasut vonalának egy jelentékeny része osztrák területen van. No hát hadd haragudjanak csak az osztrákok. Minél jobban haragszanak ők, annál jobban örvendünk mi. És csak azt kívánjuk, hogy Magyarországon mindenki kövesse a kassa—oderbergi vasut példáját.

Magyar konzervatív-párt.

Régóta tartja magát a hir, hogy újabb párt-alakulások küszöbén állunk. Tagadhatatlan, hogy nem is egészséges állapot olyan ellentéteket látni együtt, amilyenek az óriási liberális pártban vannak. Gajári és Ivánka, Tisza István és Hock János, Mezey és Asbóth stb. stb. — Vajjon maradhatnak sokáig együtt. Eddig azt híresztelték, hogy a radikálisok kiválnak, erre mutat Bánffy lapjának megjelenése. Ugylátszik azonban, inkább szeretnék az ugynevezett konzervatív elemeket (ha ugyan vannak ilyenek) kitessékelní. Erre mutat legalább a M. E. L. következő közleménye:

Tegnap volt alkalmunk a szabadelvű-párt egy régi bajnokával beszélnünk, a ki körülbelül a következőkben jellemezte a mostani politikai helyzetet:

Magam is azt hiszem, hogy a választásokig nem lesz semmiféle személyváltozás, hogy azután lesz-e, azt ma még bajos volna megjósolni, bár olyan a helyzet, hogy a személyi kérdéseket akkor már nem igen lehet elodázni. Most naponta folynak tárgyalások, melyekben a mai kormánypártban képviselt összes frakciók részt vesznek. Minap még báró Feilitzsch, báró Bánffy Dezső veje is jelen volt ilyen tárgyalásnál. *Valami válságnak előbb vagy utóbb be kell következni*; de ma már nem félek, hogy ez a szabadelvű elemek kiválását fogja jelenteni (!) sőt azt hiszem, hogy éppen az ellenkező fog megtörténni. Ki fognak menni a reakzionáriusok. (Még ilyenek is vannak! Huh! ez borzasztó!) Ezek alatt nem a nemzeti pártot értem, mert meggyőződése, hogy Horánszky, Apponyi és a párt zöme meg fognak maradni a szabadelvű táborban; magától Horánszkytól tudom, hogy ő megnyugszik az új rendben. Egy része a volt nemzeti pártnak és velük néhány rokon érzelmű régebbi párttag azonban ki fog válni és csatlakozni fog — miután más helye alig van — a néppárthoz, mely alighanem az Ugron-párttal egyetemben megfogja alapítani a *magyar konzervatív pártot*, melynek illetéknépen vagy 50 tagja lesz. Ha ezen a krízisen átesünk, alighanem gyorsan fognak végezni a személyes kérdésekkel. Én az összes ellenkező kijelentések dacára ma sem tartom lehetetlennek, hogy úgy Horánszky, mint Szilágyi helyet találjanak a kabinetben. — Utóvégre a reszortminiszterek személyének megválogatása nem annyira a király, mint a miniszterelnök dolga és ha mi Szilágyi érdekében a sarkunkra állunk, majd csak a sarkára áll a miniszterelnök is, a ki utóvégre nem áll olyan erősen hogy Szilágyi kebelbeli oppozícióját elbirja. Egyebeket nem akarok mondani, mert nem akarok készülő dolgokat előzetes híresztelésekkel lerontani. A bekövetkezendő válságtól a párt és a parlamenti viszonyok gyógyulását várom. A konzervatív pártot pedig szükségesnek tartom, hogy valahára tisztába jöjjünk azzal, hogy Magyarországon kit hová lehet sorozni?*

Asszonyok a harcztéren.

Olvassuk a harcztérről érkező tudósításokat és önkéntelenül könnyű tolni a szemünkbe, mikor elvonulnak előttünk azok a borzasztó képek, melyeket a tegnap este érkezett táviratok festenek.

Ezekből kiderül, hogy Cronje még nem adta meg magát, mint ezt vasárnap reggel újságolták; de akár búr, akár angol barát legyen az ember, csak sajnálhatja, hogy Cronje még harczol, miután az *eddig angol jelentések szerint* — világos, hogy számára nincsen menekvés és hogy minden perc, melylyel tovább tartja magát, csak újabb hasztalan vérontást jelent; kétszeresen borzalmas vérontást, mert most sül ki, hogy a bur harczosok mellett ott vannak az asszonyok és a gyermekek is. És a haláltusát vivó nép fanatizált asszonyai és gyermekei az ellenség engedelme dacára nem akarják elhagyni a tábort, mely férjeik és apáik temetője lesz.

Cronje helyzete — így meséli a paardebergi táviró e hó 23-áról — reménytelenebb mint valaha. Az angol ágyuk minden oldalról uralják a folyó mellett emelkedő magaslatokat. Azonfelül a burok szerdán a Shropshire-ezred támadása következtében a folyó medre fölött 200 yardnyi darabot vesztek fedett állásukból. Szökevények beszélnek, hogy az angolok tüze igen hatásos volt és hogy Cronje maga hajlandó megadni magát, de a fiatal transvaali burok ebben megakadályozták. Az asszonyok és gyermekek a burok seregénél tartózkodnak. Ezeknek Roberts felajánlotta, hogy kiereszti őket a veszélyeztetett területéről. Ezt az ajánlatot, ugyszintén a felajánlott orvosi segínyt visszautasították. Az angolok 21-én elfoglaltak egy dombot, melyen 50 burt fogtak el és a mely a legnagyobb stratégiai jelentőségű és birtoka előreláthatólag képessé teszi az angolokat, hogy a buroknak kelet felől érkező összes segélycsapatát visszaverjék.

A harcyszomjas ifjuság félreismeri a helyzetet, azt hiszi, hogy hősieis önfeláldozással még segíthet szegény hazáján. Nem látja, hogy a háboru koczkája megfordult és hogy az óriási angol tulerővel szemben a leonidási bátorság csak kárba veszett áldozat.

Mialatt a körülzárt területen belül vének, ifjak asszonyok és gyermekek az angolok gyilkos ágyutüze alatt elvérzenek, testvéreik a zárvonalon kívül hiába igyekeznek nekik segítséget vinni. Egy ilyen meddő kísérletről teszjelentést Robertsnek egy 24-éről kelt távirata, mely elmondja, hogy egy Natálból érkezett bur-küldönemény tegnap megtámadta az angol előőrsöket. A burok ez alkalommal számos halottat és sebesültet vesztek. Körülbelül 100 burt elfogtak, köztük egy parancsnokot és három zászlóstit. Az angolok vesztesége 9 halott és 29 sebesült. Egy sebesült burnál, — a kit tegnap kórházba hoztak — robbanó lövedéket találtak, melynek négy bevágása van. Tegnap hat angol ilyen lövedékek által sebesített meg. Methuen tábornok jelenti, hogy az angol csapatok Barklywestet megszállták. A fokváros és Kimberley közti vasutvonalról nyugatra fekvő terület lassanként visszanyeri szokott képét.

Az utolsó tegnap érkezett sürgöny, melyet Colensoban 23-án adtak fel, újabb még eldöntetlen harcztérről ad jelentést, mely Colensokörül folyik.

Mai tudósításaink a következők:

London, febr. 26. A Reuter-ügynökség jelenti Kimberleyből: Egy ideérkezett benn-

szülött azt jelenti, hogy a búrok nagy számban táborot ütöttek Fouteen-Streams mellett. Két ágyujok, köztük egy nehéz kaliberű, továbbá sok szekerek van és elpusztítottak egy hidat.

Felgyújtották a búrok táborát.

London, febr. 26. A Times a következő paardebergi táviratot közli e hó 21-éről: Az angolok felgyújtották a búrok táborát, úgy, hogy a búroknak lehetetlen volt napközben ott maradniok. Így a búrok most a Modder folyó medrére, helyesebben szólva egy két mértföld hosszú, 150 méter széles és 150 méter mély csatornára vannak utalva. A folyó medre azonban jó védelmet nyújt a búroknak. Cronje bőven el van látva élelmiszerekkel. A több napos szakadatlan ágyuzás dacára mégis kitart, noha megmenekülnie lehetetlen.

London, febr. 26. A Times Lourenco-Marquezen át táviratot kapott, a mely szerint a pretóriai hivatalos körökben nagy rémület uralkodik. Kedden Botha Louis tábornok állítólag azt táviratozta Colensoból, hogy a búr sereg kimerült és nem képes tovább védekezni, kérjen tehát az elnök békét. Cronje helyzetét állítólag reménytelennek tartják. A jelentés szerint Steyn azt táviratozta Krügernek, hogy Oranje szabadállam polgárai a köztársaság minden hasznavehető emberét a nemzetiségre való tekintet nélkül a harcztérré rendelték. Nézete szerint a köztársaságok hadereje a megsemmisülésnek néz eléje, tehát kéri Krüger elnököt, hogy azonnal indítsa meg a békealkudozásokat. A Matekinget ostromló csapatok között állítólag elégedetlenség kezd lábra kapni. Azt mondják — a Times jelentése szerint — hogy jobb volna, ha farmjaikat védelmeznék. Le akarják tenni a fegyvert és visszatérni otthonukba.

London, febr. 26. A Timesnek jelentik Colensoból 24-iki kelettel: Csak két mértföld van még előttünk, hogy Ladysmithtel érintkezessünk. De utunknak ez a hátralévő része a legrosszabb és nagyon kemény útközetre kell készen lennünk.

Farsangi színelőadás a Szent-József-intézetben.

Nagyvárad, febr. 25.

Válogatott, nagybárára hölgy-közönség töltötte meg ma este hat óra tájban a Szent-József-intézet dísztermét, hogy egy kellemes vidám órát töltsön el ott, meghallgatva a növendékek színelőadását. Az előjáróság és a szereplők vállvetett fáradozása az idén sem maradt gyümölcstelen; bizonyára senki sem sajnálta, nem tekintette hiába eltöltöttnek azt a mulatságos órát, melyet a jól választott két kis darab oly mulatságossá tett.

Az egyik Gabányi Arpád monológja volt: *Az öngyilkos*, melynek első részét mi talán szelidítettük volna (ahol az öngyilkossági kísérleteket részletezte), no de ez esetleg lehet tisztán egyéni vélemény, melynek nem akarunk általános érvényt igényelni; annál teljesebb elismeréssel adózunk ellenben az ifjú előadó jól átgondolt és nuance-irozott előadásának. (Strébeli Gyula.)

Kacagató, vidám darab volt a másik, melynek czime: *Az igazgató ur*, ámbár két igazgató is szerepel benne, t. i. egy czirkusz és egy iskolaigazgató, kik egy kisváros egyetlen vendéglőjébe szállva, a legmulatságosabb félreértések egymásutánjába keverik a vendéglő személyzetét, no meg az őket kereső mű-lovaglót és tanító jelöltet. Az iskolaigazgató a mű-lovaglót nézi segéd tanítónak s kétségbeesik ez utóbbi korbácsos, pattogó föllépte s a dresszúrával határos paedagógiai elvei fölött; a czirkusz igazgatót viszont a gyöngye segéd tanító szerénysége és épen nem marciális modora hozza ki sodrából. Fokozza a helyzet komikumát a vendéglői szolga mulatságos alakja, ki egy műkedvelő előadás egyik szerepét vállalva el, legprózaibb teendői között és egyre szaval. A rendezőség a harmónikus előadásra fektette a fő-súlyt, úgy, hogy a hat szereplő között valóban nehéz lenne megmondani ki játszott a legjobban, ha tehát Jeromos házi szolgát (Huszár László) mégis kiemeljük, csak azért tesszük ezt, mert legnagyobb szerepe volt s így az oroszán rész őt illeti meg, ámbár buzgalomban, lelkiismeretes fellépésben mind egyenlők voltak. Emelte a gondos, ügyes előadás sikerét az öltözékek pontos és teljesen megfelelő megválasztása.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Márczius 8. Bihoreána közgyűlése.
Márczius 11. A Szigligeti-Társaság közgyűlése.
Febr. 28. A közegészségügyi bizottság ülése.

* **40 órai szentség imádás a Szt.-László templomban.** Ma van harmadik és utolsó napja az évenként tartatni szokott 40 órai szentség imádásnak. Vasárnap a sz. misét *Zajnay* János prelátus tartotta, a sz. beszédet *Halász* Gyula spirituális, a d. u. Istentiszteletet *Steinberger* Ferenc kanonok, hétfőn a sz. misét *Radnai* Farkas prépost kanonok, a sz. beszédet *Krisztik* János káplán d. u. a vecsernyét ismét *Radnai* Farkas kanonok. Ma a sz. misét *Bunyitay* Vincze apát-kanonok tartja, a sz. beszédet *Pálffy* Béla reál isk. hitoktató, a délutáni Istentiszteletet *Fetser* Antal kanonok. Jól esik látni naponta a hívők áhitatosságát, mert igazán nincsen a napnak olyan órája, mikor az oltári szentséget nagyszámu tisztelők ne környeznék. Ma az utolsó napon bizonyára ismét szűknek fog bizonyulni a plébánia templom.

* **Királyi audiencia.** Ő Felsége, a ki folyó hó 28-án este Bécsbe utazik vissza, ma délelőtt mostani itt tartózkodása alatt utolszor adott általános kihallgatást. Fogadtattak: Lovag Bilinski bankkormányzó, Madarassy Pál alkormányzó, Hieronymi Károly országgyűlési képviselő, gróf Csekolics András, báró Hornig Károly püspök, báró Bohus Zsigmond, gróf Szapáry István titkos tanácsosok, továbbá Szmracsányi Pál püspök, Mihályi Viktor és Metianu János metropoliták; gróf Esterházy Miklós Móríc, Beretvási András, gróf Hunyady József, gróf Szapáry Péter, Bánó Zoltán és Tabódy József kamarások. Kemény Ilona bárónő, Ráth Péter udvari tanácsos, Brandt József és Balogh Jenő egyetemi tanárok, dr. Schwartz Ottó akadémiai tanár, dr. Krassy Felix apát, Stuckheil Gusztáv igazgató tanácsos, továbbá Spun-Strizie Napoleon a zágrábi hétszemélyes táblai tanácsos, végül Thék András és Jungfer Gyula együttesen. Ő Felsége május hó elején valószínűleg újból

hosszabb tartózkodásra Budapestre érkezik — Mária Valéria főhercegnő, a ki ma csendes misét hallgatott, holnap reggel elutazik a fővárosból.

* **A pápa levele.** *Brunettiere*, ki oly nagy hírnévre tett szert remek pennájával, utóbbi időben pedig a tudomány csődjéről irt cikkével, most bejutott a francia akadémia hallhatatlanjai közé. Ez alkalommal olyan megtiszteltetés érte, mely kevésnek jut az életben. A pápa sajátkezűleg irt elismerő levelet neki, melynek fordítását itt adjuk:

Szeretett fiam, fogadd üdvözetem és apostoli áldásomat. Elmédnek ereje s tudásodnak ama gazdag tárháza, mely beszédeidben és irataidban megnyilatkozik, oly tündöklően ragyog, hogy polgártársaid a francia akadémia nagynevű férfainak gyülekezetébe választottak.

Mivel pedig te éles elmédet és anyagi tehetőségedet és erődöt, melyet sokan testi gyönyörökre, bűnös élvezetekre fordítanak, a vallás körül érdemeket szerzett férfiak műveinek kiadására és felebarátaid javára érvényesíted, méltónak tartotunk téged arra, hogy különös kegyünk és jóindulatunk jelével kitüntessünk.

* **A tisztí vizsgák vizsgáló bizottságának kinevezése.** A belügyminiszter a tisztí orvosi vizsgák vizsgáló bizottságainak tagjait három évi időtartamra most nevezte ki. Az erre vonatkozó kinevezést a hivatalos lap tegnapi száma közli. E szerint úgy a budapesti, mint a kolozsvári bizottság elnöke dr. *Chyzer* Kornél belügyminiszteri tanácsos lett.

* **Ő Felsége adományai.** Ő Felsége a *niznai* róm. kath. főoktatóknak és a *dédai* gör. szert. kath. főoktatóknak 200—200 korona segélyt adományozott.

* **A közegészségügyi bizottság ülése.** A városi *közegészségügyi bizottság* f. hó 28-án d. u. 3 órakor a városház tanácstermében ülést tart. Az ülésnek mint értesültünk egy igen fontos tárgya lesz, mely már napok óta foglalkoztatja a város orvosi köreit. Az ügy a most több háznál föllépett skarláttal áll kapcsolatban. Egy magánorvos ugyanis az általa gyógykezelt ragályos beteget nem jelentette be s dr. *Baróthy* Ákos főorvos, valamint dr. *Mayer* László v. tisztí orvos csak magánaton értesültek körülbelül 3 nap mulva a ragályos megbetegedésről, mire a hatósági intézkedéseket azonnal foganatosították. Az illető ragályos beteg, kinek bejelentése elmulasztott, iskolás gyermek volt s ennélfogva a magánaton vett értesülés után az illető iskola is bezárattott. Ezt az affairt fogja tárgyalni a közegészségügyi bizottság.

* **Lobkovitz herceg házassága.** *Lobkovitz* Rudolf herceg hadtestparancsnok hétfőn délelőtt fél 11 órakor egybekelt báró *Edelsheim-Gyula* Lipót özvegyével, született *Kronau* Friderikával. Az esketés a budavári helyőrségi templomban ment végbe. A templom előtt nagyszámu közönség várakozott, a mely beakart jutni, különösen hölgyek voltak sokan, de a templomba senkit sem eresztettek be. Fél tizenegy órakor három kocsi robogott a templom ajtaja elé. Az elsőben ült a két tanu, *Koller* ezredes, a hadtest vezérkari főnöke és gróf *Szirmay* huszárkapitány, a hadtestparancsnok had-egéde. A másodikban volt a menyasszony egyedül. Fehét moiré selyemmel diszitett világos drap-ruhát, fehér kalapot viselt és a kezében pompás ipolya-bokréta volt. A harmadik kocsiban ült aztán *Lobkovitz* herceg. A mint a mátkapár és a tanu a templomba bemének, az ajtót rögtön lezárták, hogy senkise juthasson be. Az esketési szertartást *Ványa* Ferenc végezte, *Várad* Géza és *Viza* Lajos segédletével. Esküvő után *Lobkovitz* és neje a herceg közeli lakásra hajtottak. Odament *Ványa* prépost is dejeuner-re.

* **Levél Rómából.** A mai póstával egy képes levelezőlapot kaptunk *Rómából*, melyen *Propper* N. János, az első magyar zarándoklat igazgatója írja nekünk a következőket:

Róma, febr. 22. 1900.

A magyar zarándoklatot *Propper* igazgató vezetésével a pápa Ő Szentsége febr. 22-én fogadta. A déli órákban ünnepélyes körmenet volt a Szent Péter templomban. Az *ötvenezret* meghaladó óriási néptömeg leirhatatlan lelkesedéssel üdvözölte XIII. Leó pápát, ki magas hordszéken ülve törölgette szemeit — a meghatottság könnyeitől és áldást osztott a zarándokokra. Sokan sirtak, zokogtak örömben

A magyar zarándokok egy része még az éjjel *Nápolyba*, más része pedig *Lorettóba* utazott. Az egészség és hangulat kitünő, az időjárás remek, tavaszias.

Propper, igazgató.

* **Nemeség, német névvel.** *Regenspurski* Károly ezredesnek és törvényes utódainak Ő Felsége a magyar nemességet adományozta *regényi* előnévvel.

* **Halálozás.** Pazonyi *Elek* Emil elhunyt Demecserben. Halálát felesége szül. nagylányai és vásáros-naményi *Lónyai* Sarolta és testvérei, köztük pazonyi *Elek* Gusztáv, tartalékos honvéd-husár ezredes gyászolják.

* **Kinevezés.** Az igazságügy miniszter *Sztackó* Károly és dr. *Papp* Dezső nagyváradi törvényszéki joggyakorlókat a nagyváradi törvényszékhez aljegyzőkké kinevezte.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter dr. *Pojnár* Sándor nagyváradi törvényszéki aljegyzőt, a törvényszék jelenlegi szertárnokát a nagyváradi városi kir. járaskirósághoz áthelyezte.

* **Megjutalmazott munkás.** Szép ünnepély folyt le folyó hó 25-én *Asszongvására* községben. A tanácsteremben összegyűlt előjáróság előtt adta át buzdító beszéd kíséretében *Kovácsnay* Marczel a székelyhidi járás főszolgabírája *Száldobágyi* András ősz földművesnek a földmívelési miniszter által utalványozott 100 korona jutalmat és kitüntető oklevelet. Beszédében méltatá a kitüntetett erőnyeit, mint a szorgalmas munkásság és fedhetetlen előélet példányképét. Hangsúlyozta a földm. miniszter áldásos tevékenységét, ki az állam gazdasági érdekeit nagy mértékben előmozdítja. Végül átadá a jutalmat. Az ősz földműves egyszerű szavakkal, a meghatottságtól könnyes szemekkel köszönte meg a nem várt kitüntést. Végül *Sárosy* Károly jegyző, az Érség közkeveltségű *Károly* bácsija a község nevében fejezte ki köszönetét a földmívelésügyi miniszter képviselőjének.

* **Perjéssy Mihály esküdtbírósi elnök.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy *Perjéssy* Mihály a csikszeredai törvényszék új elnöke a csikszeredai esküdtbírósi elnökévé lett kinevezve.

* **Az Andrényi cég új tulajdonosa.** Az Andrényi Károly és fia cég jelenté, hogy gyoroki *Andrényi* Lajos elhunytával a céget változatlan tőkével tovább vezeti *Andrényi* Károly Aradról, cégvezetője *Anlauf* János.

* **Hymen.** Ritka szép családi ünnepély folyt le *Fekete* Lajos vasuti alkalmazott házában. Két szép leányát *Rózsikát* és *Mariskát* vasárnap este jegyezték el *Demkó* Gyula helybeli fiatal iparos és *Irimi* Mihály helybeli fiatal betűszedő.

* **Körözés.** *Tripán* Péter feketetői lakosnak *Tripán* Joanye nevű hülve fia f. hó 6-án eltávozott hazulról és azóta nyomaveszett. Az élesdi főszolgabíró kérelmére az eltűnt egyén körözése elrendeltetett.

* **Kereszt ut megáldás P.-Szöllősen.** Pecze-Szöllős csinos sugárörnyu temploma lélekemelő ünnepségnek volt színhelye farsangvasárnapján *Fernbach* Lajos szöllősi kisbirtokos valóban példás áldozatkészségéből a különben is diszes templom újabb ékességhez jutott, t. i. kereszt uti képekhez, melyeket a fáradhatlan buzgalmu *Palotay* László kanonok áldott meg, nagy segédlettel *Vidovich* György cz. kanonok, esperes plébános kérelmére. A megáldás a vasárnap mielőtt ment végbe s ez alkalommal a pontifikáló kanonok lelkes beszédét intézett az egybegyűltekhez, röviden ismertette a keresztény hitélet e lélekemelő ájtatosságának történeti fejlődését. Az olajfestésű tizenhárom stáció kép a nagy keresztény művész *Führid* József képei után készült s kétségkívül minden tekintetben meg fog felelni azon magasztos czélnek, amelynek szolgálatára föl lett avatva: a keresztény áhitat és érület emelésének. A szent mise után a kegyes adományozó sógorával *Szabó* János bíróval együtt hivatalos volt a vendég-szerető plébános házához, kinek nemrég restaurált templomát egyik híve áldozatkészsége újabb díszhez juttatta. Az ebédén jelen voltak: *Palotay* László kanonok, dr. *Némethy* Gyula, *Csicsay* Alajos, *Lindenberger* János, *Nyáry* Ignác, *Makkay* József. A községi elöljárók részéről *Szabó* János bíró, *Fernbach* Antal és *Stéger* Géza.

* **Furesa sürgöny.** Egy vidéki marhakereskedő a múlt napok egyikén üzletársáak a következő sürgönyt küldte: »Holnap minden disznó a pályaudvaron lesz, önt is elvárom; én nem mehetek, csak holnapután, mert személyvonat ökröket nem szállít. Marha ára emelkedett, lássa el magát; ha ökrökre van szüksége, gondoljon rám.«

* **Holttest a gőzfürdőben.** Borzalmas letre bukkantak vasárnap délelőtt Budapesten a Császárfürdő nagy medencéjében. Dél felé már az összes fürdőző vendégek eltávoztak, csak az egyik öltöző kabinban volt még bent valakinek a ruhája, még pedig, mint azt a fürdőszolga mondta, olyan emberé, ki már korán reggel jött a fürdőbe és pedig mint ő észrevette, kissé boros állapotban. A fürdőszemélyzet erre keresni kezdte az eltűnt embert és nemsokára rá is akadt a gőzfürdő nagy medencéjében, de már holtan. A szerencsétlen ember úgy látszik ittas állapotban belefutott a vízbe. Rögtön értesítették az esetről a rendőrséget, mely a szerencsétlenül járt ember személyazonosságát azonnal meg is állapította. Az illető *Juhász* János budapesti nős, családos ácsmester. A holttestet bevitték az ülteti tetemnézőbe.

* **Rendjeles állatok.** A czimkórság hódít és mindazonáltal csak kevesen bírnak tudomással arról, hogy az állatokat is meg szokták rendjelezni és a különbség csak az, hogy az állatok közt a rendjelet érdemtellenül alig lehet megszerezni. Így az angol királynő 1879-ben midőn a hadsereg az afgánai harc színteréről Londonba érkezett, a »Berksture Royal« ezred 2 századának »Bob« nevű kutyáját, mely az egész csatát végig csinálta, sőt *Maiwand* mellett meg is sebesült, nemcsak, hogy a hadi érdemet kapta, hanem a királynő sajátkezűleg díszítette fel a vitéz állatot. Egy másik éremmel kitüntetett négy lábu volt *Roberts* lord híres csatalova »*Volonel*«. A királynő e nevezetes lónak elismerésül a Kabul rendjelet adományozta. Egy *Jak* nevezetű vadászkutya, aki az Alma melletti csatában egy katona életét megmentette és az orosz katonákat vad futásra kényszerítette, szintén kapott érdemjelet. *Hundy Sandy* a krim háborúban résztvevő kutya is kapott egy érdemjelet, azonban azt elvesztette és így kénytelen volt egy másikért folyamodni. A királynő a kérvényt kedvezően elintézte, a kutya a rendjét megkapta, de miután azt másodszer is ellopták, röviddel rá a legnagyobb bánatában jobb létre szenderült.

* **Gyilkosság tréfából** Faluhelyen az a szokás, hogy a legények estenként összejönnek az utcán, a hol elbeszélgetnek vagy nótáztatnak, míg a lenyugvás ideje el nem érkezik. E hó 22-én Szendrődön is összevesztek a fiatalok egyik utcásarkon, a hol már nagyban folyt az adományozás, a mikor *Jandrok*

József fiatal legény is — a kit a falubeliek félkegyelműnek tartanak — szintén odaérkezett. A hogy *Jandrok* megérkezett, a többi legények vele kezdtek foglalkozni s ő lett a tréfázkodás célpontja, a mit azonban *Jandrok* fel se vett, sőt még ő nevetett legjobban. A legények azonban mindjobban bele melegedtek a tréfába s mikor már a szóból kifogytak elkezdtek egymást lökdödni. E közben valaki meglökte *Jandrokot* is, minek következtében az bele esett a ház előtt levő széles árokba, mely tele volt vízzel. Erre iszonyu hahota tört ki a duhajkodó legények között, különösen a mikor *Jandrok* azon sárosan és vizesen az árokból kimászott. Ez azonban még nem volt elég, hanem a mikor *Jandrok* felállott, valaki a legények közül ismét meglökte, hogy visszasett az árokba. *Jandrokot* erre elöntötte a méreg, kirántotta a bicskáját és teljes erővel a közelében állott *Pommer* János mellébe döfte. *Pommer* erre szó nélkül összeesett, mire a többi legények szétfutottak. Valaki hirtül vitte az esetet *Pommer* szüleinek, de mikorra ezek megérkeztek, fiukat már halva találták az árokparton. *Jandrokot* másnap a csendőrség elfogta. Kihallgatásakor azt mondta a csendőröknek, hogy ő csak tréfából szurta meg *Pommert*, mert ő vele is tréfáltak.

EGYESÜLETEK.

Orvosok szakülése. Vettük a következő meghívást. A »Biharmegyei Orvos-gyógy-szerészi- és Természettudományi-egylet« folyó évi márczius hó 1-én délután 5 órakor (Uri-utca, Akadémia) szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghívom. Kelt Nagyváradon, 1900. február hó 24-én. *Dr. Edelmann Menyhért*, egyleti titkár

IRODALOM.

Megjelent: Tanítási terv és utasítások a magyarországi középiskolai katolikus vallástanítás részére. Kibocsátva a magyar püspöki kar 1900. január 29-ikén tartott közös tanácskozása határozatából. Tartalma: I. Tárgyfölosztás. II. A tanítási anyag részletezése. III. A módszeres kezelés. IV. A vallásgyakorlatok. V. A vallástanítás ellenőrzése. VI. A magántanulókról. — Kapható a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában; Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. szám. Ara 24 fillér.

A Magyar Gazdák Szemléjének februári füzeté ismét igen jeles aktuális tartalommal jelent meg. Bevezető cikke a közép-osztályról szól, mely szemünk elé tárja mint pusztul egyre a középosztály plutokraczia garázdálkodása következtében. Igen érdekes cikket közöl e füzet a vidéki sajtóról *Geöcze* Sarolta tollából, ki a vidéki sajtónak nagy társadalmi feladatát szán, mely azonban szerinte nem teljesíti ezt a feladatot. A füzet egyéb tartalma a következő:

M. G. Szövetség közgyűlése. A börze adója. Adók és agrárpolitika a régi Debreczenben. A német gazdaszövetség VII. nagygyűlése. Mi a középosztály? Oláh pénzügyintézetek szervekedése. A francia demokrácia. Milliósok. Társadalmi krónika. Különlélek. Krónika.

A derék folyóirat előfizetési ára: egy évre 12 korona — Egyes szám 1 korona 20 fillér.

Eszter. Eredeti irányregény. Irta X. grófnő. A Szent-István Társulat kiadásában megjelenő *Családi Regénytár* V-ik és VI-ik kötete. Már az magában véve is örvendetes, hogy a magas arisztokrácia nő-tagjai is kezdenek foglalkozni a hazai irodalommal; még örvendetesebb, hogy ilyen jól sikerült, kitérő irányu regényt kaptunk X. grófnő tollából. A grófnő egy kiváló társadalmi probléma iránt

akar érdeklődést kelteni, egy oly kérdés iránt, mely a külföldön már rég foglalkoztatja a z államférfiak és emberbarátok elméjét, de nálunk mindeddig csak idegenkedésre és közönyre talált. Ez a küzdelem az alkoholizmus ellen, a mértékletességi egyletek megalapítása és fölkarolása. Eszméjét a következő mese keretében domborítja ki: *Vértés Eszter* és *Jékei Bertalan* gyermekkori játszótársak, kiknél a gyermekkor meleg vonzalmát az ifjuság mély szerelme váltja föl. De *Bertalan* rossz utra tér, iszákos lesz, váltót hamisít, Amerikába szökik, hol teljesen elzülve, kórházba kerül s delirium tremensben meghal. *Esztert* szerelme tragédiája a vezeklő engesztelés útjára viszi s élete föladataul tüzi ki, a társadalmi bajok orvoslásán való szerény közreműködést, főleg a közdelmet az iszákosság ellen. S ily módon az ügyes írónő a regény keretébe vonja mindazon törekvéseket, melyekkel nemes emberbarátok az alkoholizmus pusztításait megakadályozni s a szociális bajokat orvosolni igyekeznek.

A regény meséjét nem mondhatjuk kiválóan érdekesítőnek, sőt a sok mellékező gyakran megszakítja a főcselekmény egyenletes folyását: azonban a mesészöveg hiányáért bőven kárpótolnak az életből ellesett alakok, a legkülönbébb, találon megrajzolt jellemek s az egész regényből felénk sugárzó fenkölt keresztény szellem. Fölvívjuk első sorban a kath. körök és ifjusági könyvtárak figyelmét e szép regényre, mely méltóan sorakozik a *Családi Regénytár* megelőző kötetéhez. Megjegyezzük, hogy maga az ország hercegprímása is, főmagasságu *Vaszary* *Kolos* bitoros, legutóbbi körlevelében a *Családi Regénytár* megjelent hat kötetét melegen ajánlja a papság figyelmébe és pártfogásába. A *Családi Regénytár* egy-egy kötete díszes angol vászonkötésben egy korona. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám), valamint minden fővárosi és vidéki könyvkereskedőnél.

Igazságszolgáltatás.

Vádolt állomásfőnök. A fugyivásárhelyi állomásnak pár év előtti főnöke *Fuskás* Sándor és egy vonatvezető *Schillinger* Tivadar állottak tegnap a nagyváradai büntető törvényszék előtt. Mind a ketten azzal voltak vádolva, hogy egy izben elmulasztották a szükséges gondosságot s hogy emiatt egy gyorsvonat bele tüközött egy tehervonatba.

Még 1897 október 31-én történt, hogy a Váradról Kolozsvár felé menő esteli gyorsvonatnak karambolja volt Fugyivásárhelyen egy tehervonattal.

A fugyivásárhelyi állomáson ugyanis egy teher s az esti gyorsvonatnak találkozniok kellett.

A teher vonat előbb érkezett be az állomásra, azonban ez hosszabb volt mint az állomás, úgy hogy a teher vonatnak tizenhárom kocsija kint maradt a nyílt pályán.

Daczára ennek a főnök a gyorsvonatot beengedte az állomásra s annak a megállításáról már csak akkor intézkedett, amikor az késő volt, amikor a vonatot többé megállítani nem lehetett s így történt, hogy a gyorsvonat bele ütődött a tehervonatnak a nyílt pályán álló kocsijaiba, amelyek közül egy teljesen szétzúzódott, de megsérült ezen felül a gyorsvonat mozdonya, a teher vonat több kocsija s a pályatest, úgy hogy közel kétezer forint kára volt az államvasutaknak. Szerencsére egy embernek sem esett baja, noha a vonaton sok utas volt.

A fegyelmi eljárás során már meglettek büntetve a vádlottak, ezen felül még a törvényszék előtt is felelősségre lettek vonva.

A tárgyalás a tegnapi egész napot igénybe vette s csak késő este hozta meg a törvényszék az ítéletet.

A tárgyaláson, mely a dr. Moré Pál törvényszéki bíró elnökölt a vádhatóságot Vámosy Mihály ügyész képviselte, az elsőrendű vádlottat az állomás főnököt, Bádl Ödön ügyvéd védte.

A bizonyítási eljárás alapján a törvényszék mind a két vádlottat felmentette.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Mariencescu Athanas.*

3230 Kozma Klára — Mészáros István — megváltoztatva.

4260 Muszán György — Iván Szaveta — helyben hagyva.

3267 Szabó Erzsébet — Szabó Sándor — h. hagyva.

3397 Varga Zsuzsanna — Taresi Zsigmond — helyben hagyva.

34 Prundán József — Mócz Katicza — megváltoztatva.

312 Taksás Mihály — Fanyar Ludovika — feloldva.

320 Vinkler István — Zachariás Ilona — h. hagyva.

457 Mészáros Lajos — Theiliger Eszter — h. hagyva.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

3225 Zsurzsutz Juon — Mada Juon — rendelet.

3229 Avram Ilona — Andor Gábor — helyben hagyva.

3301 Petrucz Mikula — Filip Mikula — h. hagyva.

3324 Ilyés János — Tar János — megváltoztatva.

3387 Erdőhegy község tagosítási ügye — helyben hagyva.

3393 Biró Bálint — Molnár Sándor — helyben hagyva.

Előadó: *Bócz Géza.*

2929 Szferle György — Opre Katicza — h. hagyva.

2952 Boros Péter — Ferle János — helyben hagyva.

3004 Ilika György — Ilika Maricza — megváltoztatva.

486 Gules Iliáné — Argyelán Györgyné — rendelet.

442 Vagner Józsefné — Fritsch Ignácné — megváltoztatva.

447 Vásárhelyi Virág — Vásárhelyi Miklós — helyben hagyva.

475 Vajda Anna — Nyilas Vasziné hagyatéki ügye — rendelet.

Előadó: *Lehoczky Lajos.*

2077 Pusztai Lidia — Pusztai Gáspár — megváltoztatva.

2166 Ozv. Krucsjár Jánosné — Krajcsi Pál — megsemmisítve.

Előadó: *Dr. Járossy Károly.*

3111 Nagy Mihály — Tapfer Márton — helyben hagyva.

364 Varga Mihály — Eibschütz Ignác — r. megváltoztatva.

389 Muzsaj József — Klein Miksa — megváltoztatva.

439 Ullmann József — Fisch Lajos — részben megváltoztatva.

432 Löle H. — Kiss Gizella — részben megváltoztatva.

3638 Léderer Lajos cégjegyzési ügye — h. hagyva.

3651 Mandelheim Zsigmond — Berger Jenő — helyben hagyva.

3674 Schlésinger Mór — Bérczi Pál — helyben hagyva.

3140 Báni S. — Mánya Antalné — helyben hagyva.

4744 Szabó Bálint — Körtvélyesi József — helyben hagyva.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

2874 Kreitlee Ferenczné — Szilbereisz Károly — részben megváltoztatva.

2915 Kundicz Juliánna — Kundicz Lajos — helyben hagyva.

3218 Füehsl testvérek — Kroh Albertné — helyben hagyva.

3736 Fleischer Samu — Neumann János — helyben hagyva.

3756 Mermelstein Herman — Neumann J. — helyben hagyva.

TANUGY.

Menedékházvezetők tanfolyama.

Felhívás! Az államilag engedélyezett nyári menedékházvezetők hat heti tanfolyama a folyó évi márczius hó 20-ik napján *vcendi kezdé- tét.* Jelentkezhetnek 18—40 életévüket betöltött nők, kik irni, olvasni jól tudnak, keresztlevél, erkölcsi, iskolai és orvosi bizonyítvány szükséges és jó zenei hallással kell bírniok. Jelentkezhetni lehet márczius hó 1-ső napjától kezdve mindennap alólírottánál, Apácza-utca 8. szám. Nagyváradon, 1900. február 26-án. Özv. *Dyk* Ferenczné, okl. kisednevelőnő.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTÁR:

Febr. 27. A jogászok táncestélye a kereskedelmi csarnokban.
Febr. 27. Zenekedvelők jelmez-estéje.
Márcz. 4. Az ev. ref. Énnekkar dalestélye.

Az utolsó jogász-estély.

Vig és rendkívül kedélyesnek ígérkezik a joghallgatónak ma esteli mulatsága, mely a kereskedelmi csarnok termeiben fog lefolyni. E mulatság az idén az utolsó jogász táncestély s bizonyára méltó befejezése lesz az idei rendkívül sikerült jogász mulatságoknak. A mulatságra a város elit közönsége igen nagy számban készül, úgy hogy a mulatság sikere e tekintetben biztosítva van. Ami pedig a tánczosokat illeti itt sem lehet félelemre ok, mert a város egész fiatalága s a tisztikar ott lesz. A vig farsangnak méltó befejezése lesz ez az estély.

Zenekedvelők bálja.

Óriási érdeklődéssel néz elé a közönség a zenekedvelők ma esteli farsangi mulatságának.

A hangverseny, mely a táncmulatságot megelőzi *pontban 8 órakor* kezdődik meg; a rendezőség kéri a résztvevő közönséget, hogy a jelzett időig helyeiket elfoglalni sziveskedjenek.

A hangverseny műsora a pénztárnál kapható, színes dominók álarczczal vagy anélkül fél órai használatra az e célra berendezett ruhatárban 1 koronáért kaphatók, jelvények 20 fillértől 1 koronáig ugyanott árusíttatnak el.

Felöltöző és pipere terem külön rendelkezésre áll. A rendezők pontban 7 órakor a nagyteremben gyülekeznek.

A szereplő tagok a szükséges eszközökkel felszerelve ugyanott, ugyanakkor jönnek össze. Jegyek csak a pénztárnál kaphatók, hol a rendezőség a mulatság zártkörű jellegére felügyel.

A tánc a hangverseny műsorának befejezése után — körülbelül *10 órakor* kezdődik. Külön étkező teremről gondoskodva van, a hangverseny azonban nem felterítés mellett folyik le.

Táncrendezők: Aufrecht Vilmos, Böhm István, Csath Béla, Cseréy Dezső, Endrey Kálmán, Fleischacker Gyula, Fleischacker Hugó, Gara Ákos, Gesztesi Ödön, Gyenge Béla, Hantke Emil, Heiser Gyula, Janik Lajos, Jelinek Géza, Julier Károly, Kaczián Károly, Kiss Kálmán, Kovács Jenő, dr. Kassay Kálmán, Lojtkó János, Lukács Lajos, Maróczy János, Mikussay József, Miskolcay Gyula, Misuray Ágoston, Moyzes Emil, Nagy Endre, Pásztor Bertalan, Persz Ferencz, Peterdy László, Radó Rezső, Soós László, Schönfeld Gyula, Szemes Ferencz, Tátray Kálmán, Tislarics Károly, Tóth Béla, Tóth Ferencz, Tóth Gyula, Törös László, Ujfalusy Géza, Varga (Balatonfüredi) Károly, dr. Waldmann Béla, Vermes Béla és Vidosits Gyula.

Póllás a zeneegylet ma esti műsorához.

Lapunk legutóbbi számában közölt műsort az egylet buzgó rendezősége igen érdekes számmal bővítette ki. U. i. egy csodahangszerezen — fonograf tökéletesítve — magyar művészek éneke, zenekari és sóló darabok lesznek bemutatva. Vörös Sándor — jó ismerősünk — kellemes baritonját két darabban: »Rákóczy induló« és »Temetőben láttalak meg« élvezi majd a nagyszámu közönség.

REGÉNY-CSARNOK.

Házasság procuratio utján.

— Vig beszély. —

Irta:

6

Lauka Gusztáv.

III.

Az elnök tükör elé állott, bajszát hegyesre pödörte, fűrteit megigazgatta, s miután még nyakkendőjét csokorra kötötte, az ablak redőny mellé állott leskelődni.

Már alkonyodot, mikor Katalin dekolírozottan megjelent.

Bödry elbűvölten szorítá meg a kalács-fehérségű és puhaságu kacsókat, és vágyteljes pillantásokat dobott az ábrándok hófehér halmaira.

Katalin észrevette e hatást, mert ugyan csak lihegett.

— Nagysádnak melege van; talán kellemebben társaloghatnánk a szellős és illatos lugasban.

Katalin kedvesen mosolyban válaszolt. Pista remegő karjain vezette Katalint. A lugas padján egymás mellett foglaltak helyet.

— Nagysád tehát válni akar?! kérde az elnök sokat remélve e választól.

— Minden áron! Férjem napról-napra sekantabb és kiállhatatlanabb! gyenge idegzetem foka már megsem bírja, e gonoszul kiszámított rohamokat.

Ezeket mondva Katalin oly mélyet és hoszszut sohajtott, hogy a halmok emelkedései a battist korlátokat csaknem szétrepesztették.

— Asszonyom én igazaitnak találalom férje izgatottságát...

— Istenem! ~~Már~~ elnök ur is ellen-ségem.

E szavaknál könyek toltak a Katalin szeméibe.

— Ne tessék félre érteni. Ő bizonyosan remeg azon eshetőségtől, hogy el kelljen válni, ily szép és kedves teremtéstől.

— Ellenkezőleg! Ő szeretne mielőbb szabadulni.

— Bizonyos ön ebben asszonyom!?

— Életembe mernék fogadni.

— Akkor magamévá teszem az ügyet és a szeretetreméltó, szép és kedves Katalin, néhány hét alatt szabaddá lesz.

— Köszönöm! Oh tegye azt, nem lesz nálamnál háládatosab leánya nagyságnak.

— Csak leányom?! jegyző meg az elnök oly hangon, amely fájdalmat és szomorúságot tanusított.

Katalin lesüté szeméit.

— Nagysád elakar válni, mert van már valakije, kit boldogítani akar szerelmével, hogy maga is azzá legyen.

— Esküszöm, hogy azon perczen, melyben a házasság köteleiből feloldottam, érzelmileg is elmondhatom:

»Szabad vagyok»

— Oh ha . . .

Mindketten lesüték szemüket.

— Boldog, ki a kedves Katalint birni fogja . . .

— Ki tudja! A mosolygó ajkak csalfák, a szerelmet ragyogó szemek ravaszak lehetnek?

— A kik igazán szeretik egymást, mentvők a keserves csalódásoktól

— Csakhogy igazán szerető szíveket nem könnyű találni.

— Keresni kell. — Hátha a kertben és lugasban is rejtőzködnek . . .

Katalin ismét lihegett és sohajtott.

— Oh ha már szabad volnék . . .

Ezeket mondva az elnökre emelé szemeket.

Bödry furesán érezhette magát, mert hangoosan kiáltott fel:

— Szabaddá lesz, hogy örök foglyává avathasson.

— Megfogja-e mármint olykor Katalin látogatni — férje 7 órakor a kaszinóba megy, és csak 10 órakor szokott haza jönni.

Az elnök Katalinnak mind a két kezét megcsókolta. Az elválás meleg és bizalmas volt.

Bödry tündérekkel álmodott.

IV.

Bödry a jövő örömeitől kábultan az akták alá is csak reszketve tudta nevéit alairni. — Katalin úgy tűnt fel álmodozó lelkében mint a tengeren hányatottnak a nem sokára elérendő azon sziget, hol majd minden györelmeit és fáradozásait kipihenheti.

— Lesz hát kedves nőm és szeretett, anyja Prosperemnek.

Szokása ellenére délután szundikált, hogy annál pirosabbnak és erősebbnek mutatkozzék.

— Kedves Prosperem, nemde boldog lesz, ha mamuskát szerzek a számodra!

— Miként fogsz szerezni? Ajándékba kapsz vagy pénzen fogsz vásárolni.

— A boldog atya röhögött ezen a bárguságon.

— Szerelemből jó atyáddhoz, hogy annak fiacskáját is szerethesse.

— Hátha csak papát fogja szeretni?

(Poly. köv.)

TAVIRATOK

A miniszterelnök a vidéki városokról.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.) *Dessenffy* püspök vezetésével ma egy torontali küldöttség tisztelettel *Szell* Kálmán miniszterelnöknél s egy kérvényt adott át a Béga folyó hajózhatóvá tétele ügyében.

Szell Kálmán miniszterelnök méltányosnak találta a kérvényezők kérelmét s válaszában igen nevezetes nyilatkozatot tett a vidéki városokról is.

— Itt az ideje — ugymond a miniszterelnök — a vidéki városok fölvirágoztatásának. Sok értékes erőanyag van ott lerakva, a mit mind érvényesíteni kell, ha azt akarjuk, hogy a vidéki városok fejlődésnek induljanak.

Gyémánt bánya nyeresége.

Kimberley, febr. 27. A bányatársaság ülést tartott, melyen az elnök *Rhodes* bejelentette, hogy a bányatársaság nyeresége körülbelül 2 millió fontra emelkedett.

Herczegh Ferencz üdvözlése.

Versecz, febr. 26. (Saját tud. távirata.)

A verseczi szabadelvűpárt ma tartott ülésén képviselőjüket *Herczegh* Ferenczet, a kit büszkeségüknek neveznek, táviratilag üdvözölték, a magyar színművészet ügyében a minap tartott beszédéért.

Az angol királynő utazása.

London, február 26. Hivatalosan jelentik, hogy most már elrendelték az előkészületeket a királynő Bordigherába utazására.

KÖZGAZDASÁG.

A **Hazai Szövetkezetek Központi Hitelintézete** vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta a vármegyei ház ülésében rendes közgyűlést gróf *Károlyi* Sándor elnöklésével. A közgyűlésen 28 részvényes 4547 üzletrésszel 1094 szavazattal jelent meg. A múlt évi üzleteredményről szóló jelentést a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Az 1899. évi zárószámadások megvizsgálására s a mérleg megállapítására nézve a felmentvényt megadták. Egyhangulag elfogadták az igazgatóságnak a tiszta jövedelemtől való intézkedését.

Hajós József igazgatósági tag ismertette ezután a nagykáti hitelszövetkezet indítványát a Hazai Szövetkezetek Központi Hitelintézetének, mint szövetkezetnek felszámolása kaposán. Az e hónap 24-én tartott szövetkezeti kongresszus ugyanis az alapszabályok 50. §-a alapján a Hazai Szövetkezetek Központi Hitelintézetének mint szövetkezetnek feloszlására vonatkozó indítványt tett. Ezt az indítványt a mai közgyűlés elfogadta.

A feloszló szövetkezet ezután az 1898: XXIII. t.-cikk értelmében, mint Országos Központi Hitelintézet fogja működését tovább folytatni.

A nagykáti hitelszövetkezet a felszámolás alkalmából azt az indítványt terjesztette elő, hogy a feloszló intézet biztosítási alapját, az adósságok levonása után, adják át az új Országos Központi Hitelszövetkezetnek tisztviselői nyugdíj-alapra, annival is inkább, mert a régi szövetkezet összes tisztviselői az új hitelintézetnél folytatják további működésüket. Az indítvány érdemleges tárgyalásába a mai közgyűlés nem bocsátkozott, mert nem volt kitűzve a napirendre s oly későn érkezett, hogy nem lehetett azt megelőzőleg megvitatnia az igazgatóságnak. Az elnök innitványára ezért elhatározta, hogy az indítványt a legközelebbi rendkívüli közgyűlésen fogják tárgyalni. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Hernyóirtás. A földművelésügyi miniszter az okszerű hernyóirtás szabályait összeállította s egy füzet alakjában kiadta. A földművelésügyi miniszter azon felhívással küldi meg e füzetet Biharvármegye alispánjához, hogy azt a községekben minél szélesebb körben terjessze. A meleg tavaszi idő beálltával ugyanis a legnagyobb gondossággal kell elpusztítani az ártalmas hernyótészteket, kilátás van ugyanis arra, hogy az enyhe tél következtében a peték nagyobb mennyiségben kelnek ki.

Tanfolyam gyümölcsfa tenyésztésből. A gyümölcsfa tenyésztés iránt érdeklődő lelkészek és magánosok részére *Budapest*en egy 6 napos tanfolyam tartatik, a faiskola kezelő néptanítók részére pedig *Kolozsvár*tól, *Keszthely* és *Kisszebenben* 10 napos gyümölcsfa tenyésztési tanfolyam fog tartatni.

Bőtermő burgonyafélék. Utóbbi időben egész sorozata keletkezett a burgonyaféléseknek, amelyek az eddig ismert burgonyához viszonyítva óriási terméseket adnak. A mi burgonyáinknak 50—60 mm. teremnek kat. holdanként, ellenben vannak ma már burgonyafélések, amelyek, ha a talaj részükre kellőleg előkészített 200 mm.-nál is többet teremnek. Számos ilyen burgonyával végzett beható kísérleteket a magyarországi növénytermelési kísérleti állomás és pedig éveken keresztül, a mely kísérletek beigazolták, hogy ezen burgonyák nagy része a mi talaji és ég-alji viszonyaink között is megtartják bő termőképességüket. Ezen burgonyák közül különösen a Gravanstein-féle Prof. Maerker, minister von Lucius, Prof. Orth, Eckenbrecher Ma. Evth, a Paulsen-féle Zulu s az Agnelliféle Magyar kincs tűnt ki óriási termése, nagy keményítő tartalma s a burgonya penésszel szemben való ellentálló képessége által. Azt hisszük, hogy mindezen burgonyafélések nevezett állomás útján be is szerezhethők.

Nagy horderejű dolog volna csakugyan, ha ezen burgonyafélések hazánkban is elterjednének s ha ezek segítségével burgonyatermésünket csak 25—50%-al megnagyobbítanók. E körülmény egyes vidékeknek kétségkívül vagyonsodását vonná maga után. Nem szabad azonban felednünk, hogy a bőventermő burgonyafélések a talaj iránt sokkal nagyobb igényeket támasztanak, mint a gyengébben termők s valóban bőtermők csak akkor lesznek, ha ezen fokozottabb igényük kielégítést is nyer. A burgonya termőképességét csakis intenzív trágyázással tarthatjuk fenn, avagy fokozhatjuk. Eppen azért manap már nem úgy trágyázunk burgonya alá, mint régebben, mert a bőven termő burgonyák sokkal több tápláló anyagot vonnak ki a talajból. Közönséges burgonyáknál 150—200 mm. gumótermést számítunk hektáronként s 20 mm. lombtermést s ez már nagyon jó termés. Ilyen termés hektáronként elvon a talajból körülbelül 78 kg. nitrogént, 125 kg. kálit és 35 kg. foszforsavat. A legtöbb új burgonyaféleség 200 mm.-nál nagyobb, sőt 400 mm. termést ad hektáronként és jóval több termést is produkál s ennek következtében sokkal több tápanyagot is elvon az altalajból és pedig körülbelül 209 kg. nitrogént, 296 kg. kálit és 88 kg. foszforsavat.

Ezt a nagy mennyiségű tápláló anyagot csak úgy adhatjuk vissza a talajnak, vagyis a terméseket csak oly módon biztosíthatjuk a jövőre is, ha a burgonyát frissen trágyázott földbe vetjük s ha az istállótrágyában levő hiányokat műtrágyákkal is pótoljuk. Tehát nem az előveteményt kell trágyával ellátni, hanem magát a burgonyát. És pedig igen bőven kell trágyázni: kat. holdanként 30 szekér trágyát kell alászántani. Ebben a 30 szekér istállótrágyában van 120 kg. nitrogén, 135 kg. káli, 60 kg. foszfor. Tehát ilyen óriási mennyiségű istállótrágyában is csak félannyi tápláló anyag van, mint a mennyit az új fajta bőventermő burgonya-félék a talajból elvonnak, nem is számítva azt, hogy az istállótrágyában levő tápláló anyagok csak több év alatt oldódnak. Könnyen belátható tehát, hogy igazán nagy termés csak úgy érhető el, ha az istállótrágya mellett elegendő műtrágyát is használnak.

Különösen a foszfortrágyák alkalmazása mutatkozott nagyon jövedelmezőnek a megejtett kísérletek alkalmával. 2 métermázsaszuperfoszfát szórando ki a fentebb jelzett istállótrágya alkalmazása mellett, a mikor is a kedvező siker el nem maraghat. Nitrogén trágyát, vagyis chilisalétromot nem igen szokás burgonyánál használni, mert annak keményítő tartalmát befolyásolja kedvezően; annál hasznosabb különösen olyan homoktalajokon, melyek kellő mennyiségű istállótrágyával nem láttattak el, a kálium alkalmazása, mert a burgonya káli-igényes növény.

A mondottaknak szem előtt tartásával burgonya termésünket könnyen megkészszereshetjük, sőt megháromszorozhatjuk, főleg ha a vetőgumó megválasztására is súlyt fektetünk.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. febr. hó 20-ik napján tartott vásárban eladott termeszitmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.20—13.60. Kétszeres buza 11.10—10.60. Rozs 10.90—10.40. Arpa 10.40—10.—. Zab 10.——9.60. Tengeri: 9.80.—9.40. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 13.20. Köleskása 24.—. Burgonya 5.40. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 22.50, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.40, szalma 1.20. Szalonna 94.—, 6 kiló zsup-szalma —12, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus 96.—, öntött gyertya 92.—, Lámpaolaj —88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —80. Pálinka —64, Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kőszó 21.44, nyers fagyú 46.—. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, uj bor 44.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—. repce —.—, dió 40.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —20, szalonna 1.12, sertéshus 96, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 52, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi február hó 20-ról. Tiszta buza körülbelül 480 hltr, kétszeres buza 70 hltr, rozs 250 hltr, árpa 100 hltr, zab 140 hltr, tengeri 280 hltr, burgonya 400 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 50 drb, félhízott 90, sovány 110, süldő 260, malacz 320, hizott marha 12, jármás ökör 290 fejős tehén 180, borju 210, bivaly 7, juh és kecske 50, ló 448.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, február 26.

Buza októberre	7.73
Buza áprilisra	7.46
Uj tengeri	5.09
Rosz okt.	6.82
Zab okt.	5.01
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, február 26.

Az irányzat csendes.	—
Oszták hitel	879.30
Magyar hitel	876.—
Allamvasut	880.90
Rimamurányi	817.—
Magyar jelzálog	233.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. február 26-án.	—
Magyar aranyjárdék 4%	98.50
Magyar koronajárdék	94.05
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,1/2%	100.75
Magyarvasuti kölcson ezüstben 2,1/2%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.—
Italmérési jog megváltási kötvény	99.40
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcson	162.75
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcson	141.25
Oszták járdék papirban	99.45
Oszták járdék ezüstben	99.40

Oszták járdék aranyban	99.—
Oszták korona járdék	99.—
Oszták államsorsjegyek	187.—
Oszták magyar bankrészevény	17.60
Magyar hitelbankrészevény	752.—
Oszták hitelintézet részevény	758.—
Párisi vista	96.20
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.29
Németbirodalmi márka	118.15
London vista	242.50
20 márkás arany	28.62

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A híres

Haldek-féle

Elit-magvak

u. m. 95% csiraképessegű

Oberndorfi répmag

99 1/2% tisztaságú

Luczerna-mag stb.

jutányos áron kaphatók.

Haldek mag-nagykereskedésében József Ö. cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál Budapesten, Károly-körút 9 s a vidéken **minden jobb üzletben**, mely magot tart.

A cég nagyváradai képviselői **Kappel J.** és

Fischer urak Sonnenwirt-ház. Telefon 124 sz.

Nagyváradai szakirányú iparostanonez iskola és segédek továbbképző tanfolyamra.

227/99—900 szám.

Pályázat óraadó tanári állásokra.

A nagyváradai ipariskolánál és a hozzácsatolt segédek továbbképző tanfolyamain az óraadó tanári állások f. évi szeptember 1-től kezdődő 3 évi ciklusra lesznek betöltendők.

Midőn az iparokt. bizottság a szervezeti szabályok értelmében ezen állások betöltésére pályázatot hirdet f. évi feb. 20-án hozott határozatával fentartja magának azon jogot, hogy az egyes tanerőknek a választás alkalmával beosztandó óra számát, az évről-évre megállapítandó költségelőirányzatnak és szükségletnek megfelelően redukálja, avagy felemelje.

A pályázatok szóval, vagy írásban az ipariskola igazgatóságánál (N.-Piaczter-polg. iskola) f. évi márczius 15-ig nyújtandók be, hol a tanítási időre, díjazásra stb.-re vonatkozó részletes felvilágosítások a hivatalos órákban d. e. 11—12, d. u. 4—6-ig megszerezhetők.

Nagyváradon, 1900. febr. 22.

Szűcs Izsó

igazgató

Ragány János

iparokt. biz. elnök.

UTOLSÓ HÉT
VISSZAVONHATATLANUL
UTOLSÓ HUZÁSA
A BUDAPESTI POLIKLINIKAI EGYESÜLET KÖRHÁZA
JAVÁRA RENDEZETT

NAGY JÖTEKONYSÁGI SORSJÁTÉKANAK

100,000 KORONA.

EZENKIVÜL 5000, 1000 stb. KORONA
ÉRTÉKŰ NYEREMÉNYEK, MELYEK
20%
LEVONÁSÁVAL KÉSZPÉNZBEN KIFIZETETNEK.

Egy sorsjegy ára csak 1 KORONA.

NEM HULL A HAJ NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER

Szenzációt kelt a gyógyfű-kivonat, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXICÁTOR

1 füveg ára 2. kor. 40 fillér.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és piperecziikk-kereskedésben.

Főraktár: Török József gyógyszerára, Király-utca 12. sz.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: Góth Gyula, illat- és piperecziikk nagykereskedőnél, Gyulafehérvár, Fő-tér.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és széjellküldési raktára

DOBÉ NÁNDOR

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.

uri, női és színházi fodrász
Budapest, Nefelejts-utca 27.